

ནང་དོན་གསལ་བཤད།

མོ་ཙུག་ཏུ་བའི་མཐར་ཐུག་ནི། གནམ་གཤིས་ཀྱི་འཕྱར་ཕྱག་
དང་འབྲེལ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡིན་པོད། འོན་ཀྱང་གནམ་གཤིས་ཀྱི་ལྷ་ར་
འཕྱར་བ་ཡིན་ཞེ་ན། དཔེ་དེ་བའ་དི་ཉིད་ཏུ་གནད་དོན་དེ་ལ་ཚུགས་
མོ་མོ་ནས་གསལ་བཤད་དོ་མ་བྱས་པ་ཡིན། ཚུགས་པོས་ཐོག་མར་མཁའ་
དབྱགས་རྒྱ་འབྲེལ་དང་དུས་ཚིགས་འཕྱར་བའི་གནས་ལྗགས་.....
མེད། དེ་འཕྱོར་གྱི་ཐུགས་དང་། སང་འབྱུགས། ཐེ་ཏུ་དང་།
དག་ཅད། ཏུ་ཆེན་ལ་ཐོགས་པའི་གནད་འཆོར་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཅན་གྱི་
གནམ་གཤིས་ཀྱི་ལྷ་ར་ཚུལ་བཤད་པ་དེད། བརྒྱུག་མཐར་དུ་དང་ཡང་
དམངས་ཚོ་དཀྱིག་གནམ་གཤིས་གཏམ་ནཔེ་ལ་ཆེན་པོ་གི་དབྱེ་འབྱེད་བྱས་
པ་ཡིན།

དེ་བའ་དི་གོ་ཙུགས་ཐུག་པའི་དཔེ་ཐུག་ཁང་གི་ ༡༩༥༢ ལོ་འི་རྒྱ་བཤད་པའི་པར་

ཐེངས་དང་པོ་འི་རྒྱ་ཡིག་གཞིར་བཞུགས་ནས་བརྒྱུད་པ་ཡིན།

本书根据通俗读物

དཀར་ཆེན་གྱི་ཐུགས་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུགས་སྒྲུབ་

- 1 བཀའ་འཁུར་གྱི་ཐུགས་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུགས་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུགས་སྒྲུབ་ (1)
- 2 བཀའ་འཁུར་གྱི་ཐུགས་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུགས་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུགས་སྒྲུབ་ (12)
- 3 བཀའ་འཁུར་གྱི་ཐུགས་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུགས་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུགས་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུགས་སྒྲུབ་ (37)

1 གཤམ་དབྱག་ས་རྒྱལ་འབྲུལ་བྱེད་བྱུང་པ།

གཤམ་དབྱག་ས་ཅིའི་ཕྱིར་རྒྱལ་འབྲུལ་བྱེད་བྱུང་།

དེ་མཚོན་པོ་དང་། ལུ་མཚོ་ཆེན་པོ། བར་རྩོམས་པོ། བཅ་
 གཤམ་། བྱག་ས་ཆེན་པོ། ལུ་དམ་མང་བཅས་རྩོག་ས་བཅས་ཅད་པ་གཤམ་
 དབྱག་ས་པོ་དང་། གཤམ་དབྱག་ས་རྒྱལ་འབྲུལ་བྱེད་བྱུང་། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་
 རྒྱལ་འབྲུལ་བྱེད་བྱུང་ཅི་ན། ལུ་མཚོན་པོ་དེ་རྩོམ་ཡིན་ཏེ། ཅི་མཚོན་
 བཅ་དེ་འབྲུལ་བའི་ས་ཆ་བཅས་ཅད་པ་ཡིན་ཏེ། རྩོམས་པོ་དང་འབྲུལ་བྱེད་བྱུང་
 གཅིག་འདྲར་རྩོམ་བ་ཡིན་པས། ས་ཆ་མི་འདྲ་བ་ལ། རྩོམ་དེ་ལྟར་
 དང་འབྲུལ་བའི་མཚུགས་དཔལ་ཡང་མི་འདྲ། དཔེར་ན། བྱག་ས་ཆེན་པོ་
 ལུ་བར་ཡི་ཆ་བ་འདྲ་འདྲ་མེད། ལུ་བར་པ་ས་རྩོམ་པོ་འབྲུལ་བྱེད་བྱུང་པ་འདྲ་
 མེད། མཚོ་འབྲུལ་བྱེད་པོ་ས་ཆ་ལུ་དམ་མང་གིས་འབྲུལ་བྱེད་བྱུང་པ་འདྲ་འདྲ་
 བཅས་གས་རྩོམ་ཡིན། ཆ་བའི་ས་ཆོས་ཡིག་གི་གཤམ་དབྱག་ས་ཆ་བར་རྩོམ་
 བ་ན། ཆེན་པོ་དང་རྩོམ་གི་དཔལ་བར་རྩོམ་ནས་རྩོམ་དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་འབྲུལ་
 དེ་ནས་རྩོག་ས་བཅིའི་ཕྱིར་བྱུང་བ་དང་། ལུ་ཅི་པའི་གཤམ་དབྱག་ས་དེ་
 འབྲུལ་བྱེད་བྱུང་ས་འོངས་ནས་འབྲུལ་བྱེད་བྱུང་། ལུ་ལྟར་བའི་གཤམ་དབྱག་ས་
 འོངས་ཆེས་ལུ་ལྟར་ཡང་ཆ་བར་རྩོམ་ཏེ། ཡང་རྩོམ་རྩོམ་དེ་ལྟར་འབྱུང་། དེ་ནས་
 ས་འབྲུལ་གཞན་པའི་ཕྱིར་བྱུང་བའི་གཤམ་དབྱག་ས་རྩོམ་པོ་དང་ས་ཆོས་པོ་
 རྩོམ་བྱེད་བྱུང་། དེ་རྩོམ་རྩོམ་དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་ལྟར་འབྱུང་། རྩོམ་པོ་དང་

བ་ན་མས་ཀྱིས་ཁ་སྒྲིང་བྱས་ཏེ། བཤའ་དབྱུགས་རྒྱན་མི་འཆད་པར་པར་རྒྱག་
 རྒྱུར་འོང་བྱེད་པ་རེད། དེ་ནི། རྒྱ་སྒྲིལ་པའི་ཆོ། ར་དེམ་ན་དང་གི་ཆ་པར་
 རྒྱུར་པའི་རྒྱ་ཡར་འབྱུགས་པ་དང་། རྒྱ་གས་པའི་འུ་དང་ཡར་པའི་རྒྱ་རྒྱགས་
 འོངས་ནས་ཁ་སྒྲིང་པའི་གནས་ལྷགས་དང་འདྲ་འདྲ་རེད། (རེ་མོ་ 1)

རེ་མོ། ར་དེམ་ན་དང་གི་རྒྱ་
 འབྱུགས་པའི་རྒྱ་ཡར་འབྱུགས་པ་
 གནས་ཆུལ།

ས་འོས་ཀྱི་ཆ་ཡར་ཆ་སྒྲིལ་ས་ཡོང་མི་ཡིད་ཀྱི་"
 པས། བཤའ་དབྱུགས་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་པར་
 རྒྱགས་རྒྱུར་རྒྱགས་བྱེད་པ་ན། རྒྱུར་བྱ་རྒྱུར་།
 གས་ཏེ་པན་ཚུན་ས་མཆོས་ས་འབྲེལ་པའི་ས་ཆ་"
 གཉིས་ཀྱི་ཆ་ཡར་གྱི་བྱེད་པར་དེ་ཅས་ཆེ་པ་མིན་
 ན། བཤའ་དབྱུགས་དཔལ་བུར་རྒྱགས་པས།
 ད་ཆོས་རྒྱུང་ཡང་མོར་གཤམ་པ་ཆོར། གས་ཏེ་
 ཆ་ཡར་གྱི་བྱེད་པར་ཆེ་ན། བཤའ་དབྱུགས་

རྒྱགས་པ་རྒྱུང་པའི་གསལ་པས། རྒྱུང་གཤམ་པ་ཡང་རྒྱུང་ཆེ་པ་ཡིན། གས་ཡིད་
 པན་ཚུན་ས་མཆོས་ས་འབྲེལ་པའི་ས་ཆ་གཉིས་ཀྱི་ཆ་ཡར་གྱི་བྱེད་པར་མིན་ཏུ་"
 ཆེ་ན། བཤའ་དབྱུགས་དྲག་ཅིང་རྒྱུར་བྱ་རྒྱགས་པས། རྒྱུང་ཆེན་གཤམ་
 པར་འཁྱུར་དེས་ཡིན།

མ་འཕྲིད་ཀྱི་ཁར། རྒྱུ་ལེན་རྒྱ་ཞི་པའི་ཡ་དང་། བྱུང་མཐའ་
 ཉེ་འདབས་ཀྱི་ཡར་པའི་བཤའ་དབྱུགས་དུས་རྒྱན་རྒྱུར་དང་རྒྱལ་བྱ་རྒྱགས་འོངས་
 ནས། ཡར་པ་དང་རྒྱལ་པོའི་གནས་གཤིས་ཁྱེར་འོངས་པ་དེ་ནི། དུས་རྒྱན་
 རྒྱུ་གཤམ་པའི་བྱུང་བྱེད་ཡར་པའི་ཆེ་པའི་རྒྱུང་ཡིན། ད་ཆོས་དེས་
 དབྱུགས་པའི་རྒྱུང་ཞེས་ཟེར། དེས་ནས་ཡང་རྒྱལ་ས་ཆེན་པོ་ནས་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་

མོར་འཁོར་ནས་གཤུག་པ་རེད།

དབྱར་ཁར་སླེབས་ན། ཞི་བ་དེ་རྒྱ་མཚོ་འོད་ཀྱི་འཇམ་དང་རྒྱན་གཤིས་
 གྱི་མཁའ་དབྱགས་ཏུ་སྒྲུབ་ཏུ་རང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱ་ཆེ་བ་འཛིན་མ་པར་རྒྱགས་པོ་རམ་...
 ནས། ཆེ་བར་དང་ཆར་མང་བའི་གནམ་གཤིས་འཁྱེད་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་ནི།
 རྒྱན་ཏུ་གཤུག་པ་འཛིན་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཆེ་བ་དེ་ལ་དབྱར་ཁར་སླེབས།
 དེས་ནམ་ཡང་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ནས་སྐམས་ཆེན་པོར་འཁོར་ནས་གཤུག་པ་.....
 རེད།

ཏུ་སྐམས་ཆེན་པོར་འཁྱེད་པ་འཛིན་ཏེ་དེ་དག་སྐམ་པ་“ཏུ་སྐམས་ཆེན་པོར་”.....
 ཟེད། ཡང་“ཁི་རྒྱན་”ཟེད། དེས་རང་རྒྱལ་གྱི་ལོ་གཅིག་གི་ཏུ་སྐམས་
 བཞིན་ཆེ་བ་ལ། རྒྱུད་གཤུག་པ། ཆར་འབབ་པ། རྒྱུ་གཤུག་པ།
 བ་ཁུན། སྐལ་བ། བཟོ། ཁ་བ་འབབ་པ་བཅས་གནམ་གཤིས་འཁྱེད་པར་སྐྱེ་
 ཆར་མར་གན་ཁུགས་གིན་ཏུ་...
 ཆེན་པོ་ཡོད། (རིམ་ 2)

ལོ་ན། རང་རྒྱལ་
 གྱི་ཏུ་སྐམས་ཆེན་པོར་བཞིན་གནམ་...
 གཤིས་གྱི་འཁྱེད་པར་སྐྱེ་ག་ཁི་ལྷ་བུ་
 ཡིན་ཞིན།

རིམ་ 2 དབྱན་ཁར་སླེབས་དང་དབྱར་ཁར་སླེབས།

ཏུ་སྐམས་ཆེན་པོར་བཞིན་གནམ་གཤིས་ཁི་ལྷ་བུར་འཁྱེད་པ་ཡིན།

(1) དབྱིད་ཀ་ཕྱིས་པ་འོད་དང་འདྲ། དབྱིད་ཀར། ས་ཆེན་པོའི་
 རྒྱགས་ཕྱགས་སུ་མདོག་ལྷང་ལྷན་ཁྱབ་པར་མདོར། རང་རྒྱལ་གྱི་ཕྱོད་ཕྱགས་

ལུ་འཁོར་ནས་མཁུགས་ལྷུ་རུ་འགྲོ་བའི་མགོ་བཙུག་མོད། འོན་ཀྱང་ལྷུ་
 ལྷུགས་ཀྱི་མཁའ་དབྱགས་ལྱང་མའི་ཚེ་ལས་ལྷུགས་དེ་ཅུང་ཁིན་ཏུ་ཆེ་བས། ད་
 ཅུང་དང་ལྷུ་རུ་འཛུལ་འོང་བའི་གོ་ལྷུ་ལས་ཡོད། ལྷུ་ལྷུགས་ཀྱི་མཁའ་
 དབྱགས་ལྱང་མོས་རང་ལྷུ་ལྷུགས་མོགས་ལྷུ་འཛུལ་བའི་ཐོངས་འེེར།
 ལྷུང་ཆེན་འབྲས་ལྷུ་གཟུགས། བར་ལྷུང་ལྷུ་ལས་གང་བར་འལྱར། ཅི་
 ལྷུ་ལྷུ་ལ་དེ་འདྲ་ལང་བ་ཡོད་ཐེར། དེ་ནི། རང་ལྷུ་ལྱི་ལྷུ་ལྷུགས་
 མོགས་ལྷུ་མཁའ་དབྱགས་ལྷུ་ལ་དང། ས་འོས་ཐོག་གི་ལྷུ་ལྷུ་ལོད་ཅུང་ཁིན་
 ཏུ་བཙུང་བར་མ་ལྷུ་ལས། ས་འོས་ལྱང་ཏུ་ཅུང་ལྷུ་ལ་ཡིན། ལྷུ་
 མཁུངས་ལྷུ་ནང་མོག་རང་ལྷུ་དེ་ལྷུ་ལྱང་ལྷུ་དམ་བུ་གི་སྤྱལ་དང་ཆེ་འབྲེལ་
 ཡིན་ལ། མ་ལྷུ་འབབ་སའི་སྤྱལ་གི་སྤྱལ་ལོད་ལྷུ་ཞིང་ཞིབ་པའི་སའི་ལོད་
 ལྷུ་ལས། ཆེ་འབྲེལ་གི་སྤྱལ་ནས་ལངས་པར་ལྷུ་ལ་ཡོད།

ལྷུ་དང་ལྷུ་ལ་ལྷུ་དང་འེེར་ལྷུ་ཆོག་ལ་ནི། ལྷུ་ལ་གཟུགས་དང། བཞི་
 བུ། ལྷུ་ལ་བཙུགས་ཡིན། ལྷུ་དང་ལྷུ་ལ་ལྷུ་དང་འེེར་ལྷུ་ཆོད་ནི། ལྷུ་ལ་ས་
 ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ལ་ཏུ་ཅུང་ལང། ལྷུ་ལ་ཆོན་ནི། ཅིན་མོར་ཅི་འོད་ཀྱིས་ས་འོས་ཆ་
 བར་བཟོས་ཏེ། མཁའ་དབྱགས་ལྱང་ཆོ་བར་འལྱར་ལྷུ་ལྷུགས་ ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ལས་
 བུ། ས་འོས་དང་ཅི་འེེར་མཁའ་དབྱགས་ཁིན་ཏུ་ཆོ། ཆོ་འེེར་མཁའ་དབྱགས་
 ཡོད་མོ་ཡིན་ལྷུ་ལས། ལྷུ་ལྷུ་འཛུལ་པར་ལས་ལྷུ་དང་ལྷུ་ལ་དེ་ཡིན། འོན་ཀྱང་
 བར་ལྷུ་དང་ལྷུ་ལྷུ་ལོད་མཁའ་དབྱགས་དེ་ཅུང་ལྱང་བ་ཡིན། ལྷུ་དང་འེེར་མཁའ་
 དབྱགས་ཆེ་བས། བར་འབབ་པར་འལྱར། དེ་ལྷུ་ལ་མཁའ་དབྱགས་ཆོ་ལྷུ་
 འེེར་གཞི་ལ་ལྷུ་ལྷུ་ལ་ཆོ་བ་ཁིན་ཏུ་ལྷུ་ལ་ཡིན། ལྷུ་དང་གཟུགས་ལ་ཁིན་ཏུ་ཆོ།
 ས་ལྷུ་དང་ལྷུ་ལྷུ་ལས་ནས། ཅི་ལྷུ་ལྷུ་ལོད་ན་ས་འོས་ལྷུ་ཆོ་ཆོད་འཁོར་བ་ཁིན་ཏུ་

མཚུགས་པས། སངས་པུ་མེད་ཆོད་ཀྱི་ཕྱི་དུང་པར་ཕྱི་ཕྱིར་མེ་ཆུང་དུ་ཕྱུར། ཆུང་
 ཡང་ཆུང་དུ་རུང་ལྟར། ཆུང་ཕྱི་གསལ་ཆུ་ཕྱར་ཏིང་དུ་པར་ཆུང་པའི་མིན་པས་ཕྱིས་
 སྒྲོ་ཏིང་གནས་གསེས་མིན་དུ་པར་པ་དང་། ཆུང་མེད་ན་ཡང་ཕྱི་ཏིང་སྒྲིབས་
 པ་ན། ཆུང་ཕྱི་གསལ་ནས་ཡང་སྒྲིབ་པར་མཐོང་པ་ནི། ཆུ་མཚན་དེ་ཡིན།
 ཆེ་ཕྱི་གསལ་ཕྱི་དཔྱད་ཀ་ནི། དེ་དང་མི་འབྲེལ་པ་ཡིན། ཆུང་ཕྱི་གསལ་ཕྱི་
 མཁའ་དབུགས་ཁྱད་མོ་ཆེ་ཏུ་ཕྱུར་དུ་འགྲོ་བ་དང་། ཆེ་ཕྱི་གསལ་ཕྱི་མཁའ་
 དབུགས་ཐོན་པོ་ཆུང་དུ་དུག་པོར་འགྲོ་བ་ན། མཁའ་དབུགས་ཐོན་ཁྱད་མཐོན་
 ཚུན་ཐུག་པ་ཅེས་ཕྱིས། བར་འཐེན་ཚུར་འཐེན་ཕྱིད་པར་ཕྱུར། མཁའ་
 དབུགས་ཁྱད་པ་ཆུང་ཕྱི་པས། མཁའ་དབུགས་ཐོན་པོའི་འོག་དུ་ཕྱིད་ཆེ།
 མཁའ་དབུགས་ཐོན་པོ་ཆེ་ན་དུ་འགྲོ་པའི་ལམ་པ་གསལ། མཁའ་དབུགས་ཐོན་
 པོ་མ་གཞིར་ཆུང་ཡང་གསེས། མཁའ་དབུགས་ཁྱད་པའི་ཆེད་དུ་སྒྲོང་མོད།
 འོན་ཀྱང་པར་སྒྲུང་མཐོན་པོར་སྒྲོང་ལས་ཁྱད་པས། མཁའ་དབུགས་ཐོན་
 པོ་ཁྱད་པར་དང་ཐུག་ན། དེ་ནང་གི་ཆུ་ཆུང་སྒྲོང་པའི་ཆུ་ཆུང་ཆགས་ཅེ་སྒྲིབ་དང་
 ཆར་དུ་ཕྱུར། གན་འདུས་ཕྱི་མིས་“དུངས་གསལ་དུས་སུ་ཆར་པ་མིས་སིམ་
 འབབ་”ཅེས་ཟེར་བ་ནི། ཆུ་མཚན་དེ་ཡིན། གསལ་ཅེ་ཆེ་ཕྱི་གསལ་ཕྱི་མཁའ་
 དབུགས་ཐོན་པོའི་ཆེ་པས་ཕྱི་གསལ་མིན་དུ་ཆེ་ན། དུས་དེར་མཁའ་དབུགས་ཁྱད་
 མོ་གནས་སྐབས་སུ་ཕྱི་པའོ་མོ་ན་ཕྱིས་ཅེ། སྒྲིབ་པོར་ཆར་ཡལ་དུ་ཕྱུར་ནས།
 དཔྱིད་དཔལ་མིན་དུ་མཚན་མིང་གསལ་པའི་གནས་ཁྱད་པོར་འཕྱུར། དེ་ནས་
 མཁའ་དབུགས་ཁྱད་པོའི་ཆེ་པས་ཕྱི་གསལ་ཆེ་དུ་ཕྱུར་ན། དེ་སྐར་ཡང་ཆེ་ཏུ་ཕྱུར་
 དུ་འགྲོ་བར་འཕྱུར། དུས་དེར་ཁྱད་ཅིང་འཕྱུར་སྒྲིབ་པ་པའི་གནས་གསེས་
 སྒྲུ་འཕྱུར། དེ་ཡི་ཆུང་། དེ་ཆེ་པ་དུས་ཆུན་དུ་“དཔྱིད་ཀ་ཕྱིས་པའི་ཏིང་དང་

པདྨ། ཉེ་མ་གཅིག་ལ་ལན་གསུམ་འཁྱུར་”ཞེས་པའི་དཔེ་གྲངས་ནས་དམིགས་གཏིག་ནས་གསུམ་ལ་བརྟེན་པ་རེད།

(2) དབྱར་ཁ་ཚ་བ་ཆེ་ལ་ཆར་བ་མང་། དབྱར་ཁ་འི་ཉེ་མ་ནས་མ་ཁར་ཡོད་པའི་གནས་ས་ཏུ་ཅང་མཐོ་ཞིང་། ཉེ་ན་མ་ཡང་ཆེས་ཤིན་ཏུ་རིང་། ས་རོས་ཀྱང་བསྐྱོས་ཏེ་ཤིན་ཏུ་ཚ། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ཐོག་གི་རྩོ་ཞིང་ཆེན་གཤེས་ཆེ་བའི་མཁའ་དབྱགས་ཏུ་ཅང་དྲག་པས། རང་རྒྱལ་གྱིས་ཆ་ཆེས་མང་བས། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ནས་འོངས་པའི་གར་ལྟོ་རྒྱས་ཆོག་ས་རྒྱང་རམ་ལྟོ་གས་ཆེ་བའི་རྒྱང་རྒྱལ་པར་གཤུག་བཞིན་ཡོད། རང་རྒྱལ་གྱི་ལྟོ་ནས་བྱང་བར་རྒྱ་གནམ་གསེས་ཤིན་ཏུ་ཚ་བར་འཁྱུར་ཞིང་། ལྷག་པར་ལྟོ་ཕྱོགས་སུ་སླེབས་ན། དབྱར་ཁ་ལྷག་པར་རིང་ལ། ལྷག་པར་བྱང་ཕྱོགས་སུ་སླེབས་ན། དབྱར་ཁ་ལྷག་པར་བྱང་བར་ལྱུར། ཏེ་ལུང་ཅང་གི་བྱང་རྒྱང་རྒྱ་སླེབས་ན། དབྱར་ཁ་གཏན་ནས་མེད་པར་ལྱུར། ཡིན་ན་ཡང་། དབྱར་མགོའི་རྒྱས་སུ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱམ་ཞིང་གྲང་བའི་མཁའ་དབྱགས་ཀྱི་ལྷོ་བས་ཕྱགས་ད་རྒྱང་ཡི་ནན་”པས། རྒྱལ་པར་རང་རྒྱལ་གྱི་རྩ་ལེ་ཕྱོགས་ནས་འབྲི་རྒྱའི་བྱང་རྒྱལ་གསེང་། ལྟོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྩོ་ཞིང་ཆེན་གཤེས་ཀྱི་མཁའ་དབྱགས་དང་ཐུག་ཆེ། སར་འཐེན་ཚུར་འཐེན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཆགས་སུ་བ་པར་ལྱུར། རྒྱལ་པར་དེར་མཁའ་དབྱགས་ལྟོ་འཆམ་གྱི་ནང་རྒྱ་ཆུང་ས་འཕྲོ་ཆེན་ཡོད་པས། གྲང་བ་དང་ཐུག་ན་ཤིན་ཏུ་རྒྱག་པོའི་སྤྲིན་ནག་ཏུ་ཆགས་ནས། བས་མཁའ་གང་པར་དཀྱིགས་ཏེ། ཉེ་ན་མང་པོར་སུ་མཐུད་རྒྱ་ཆར་འབབ་རྒྱུ་རེད། རྒྱལ་པར་ལྷོ་ཕྱོགས་ནས་འོངས་པའི་རྩོ་ཞིང་ཆེན་གཤེས་ཀྱི་མཁའ་དབྱགས་ཤིན་ཏུ་དྲག་གསེས། མཁའ་དབྱགས་གྲང་བར་རྒྱང་དེ་རྒྱལ་ཆད་མེད་པར་ཡར་ཤིང་བ་ཡིན་པས། རྒྱལ་

པར་ཁྱུ་ཅིང་ནག་ལ་མཚོན་ཅིན་དང་འདྲ་པའི་ཁྱེན་ཐུང་ཆགས་ཅི་ཤུག། དེར་
 བསྐྱུད་དེ་མོག་པའི་ཆར་པ་ཞིག་པགས་ནས། ད་ཀྱང་འབྲུག་མིར་མིར་ཤུགས་པ་
 མོས། གྲུ་པར་འགར་ཐོག་འབྲུག་པ་ལ་འཇོག་ད། (རྟེན་3) ཆར་དེ་འདྲ་ཤུག་
 རིང་པར་པགས་པ་ན། དེ་ལ་པོ་རྒྱུ་པར་འབྲུག་སྒྲ་གཞིས། དེ་ལྟར་ཆར་
 དེ་ལ་“རྒྱུ་ཆར་”ཆེར་པ་ཡིན། གྲུ་པར་འདིར་མི་པོ་ཆེར་པའི་ཁྱེན་ཅིན་གྱི་
 ནས་མེར་པོར་རྒྱུར་པའི་རྒྱུ་ཅིན་ཡིན་པས། ང་ཆོས་རྒྱུ་ཆར་ག་ནམ་གཞིས་
 འདི་རིགས་ལ་“ཅིང་མི་ག་ནམ་གཞིས་”ཀྱང་ཆེར། རྒྱུ་ཆར་གྱི་ག་ནམ་གཞིས་
 བསྐྱུ་ཤིགས་ན། ཆ་ཆེ་པའི་དབྱར་ཁ་མགོ་པཅུ་པར་པའི་ད། རྒྱུ་དེར།
 རྒྱུ་ཆ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་ཞིང་རྒྱ་གཞིར་ཆེ་པའི་མཁའ་དབྱུགས་ཤུགས་ཀྱི་པའི་
 བཟར་ཤུག་པའི་རྒྱུ་ལ་སྒྲིབས་ཅི། དེས་འགྲི་རྒྱུ་ལ་རྒྱ་པགས་ནས། ལྷ་པོ་
 རྒྱུ་ལ་རྒྱ་ལ་ཁོར་ཅི་རྒྱུར་རྒྱ་ལ་ཁོར་པ་ཡིན། དེས་ན། མཁའ་དབྱུགས་ཆ་ལ་ཤུག་
 འཕྲད་གྱིས་རྒྱུ་ལ་རིམ་གྱིས་རྒྱ་པོ་དང་རྒྱ་པགས་ཐོ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་སྒྲིབས་
 གྲུ་པར་དེར་ང་རྒྱུ་གྱི་ལ་རྒྱུ་ལ་མོག་སྒྲུ་འབྲུག་མིར་པའི་ཆར་རྒྱུ་མང།
 རྒྱ་རྒྱུ་ལ་སྒྲུ། རྒྱུ་ཆ་ཆེན་པོ་དང་ལྷ་པོ་ཅི་གསུམ་འོངས་པའི་རྒྱ་གཞིར་གྱི་

རྟེན་3 ག་ལ་ཅི་ཆར་རིམ་གྱི་རྒྱུ་ལ་རྒྱ་ཆོན་
 ཅིན་དབྱེ་པ་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ལ་རྒྱ་ཆོན་མོག་སྒྲུ་ལ།
 རྒྱུ་ལ་པར་རྒྱུ་ཆར་འབྲུག་པ་ཡིན།

མཁའ་དབྱུགས་ཅི་ཅང་པགས་ཅི་
 ཡིན་ལ། དེ་ནང་རྒྱ་ཆར་ལ་
 འཇོགས་ཅི། རྒྱ་ཆོན་ཅི། དེ་ལི་
 ཁོར་ལ་དབྱེ་པ་ཅི་མཚོར་ཅིང་
 པའི་གན་ལྷགས་རྒྱུ་ལ་པར་རྒྱུ་
 མར་འབྲུག་པའི་འབྲུག་མིར་
 པའི་ཆར་རྒྱུ་ལ་པར་མང།

(3) རྩོམ་ཀ་ནི་རྩོམ་ཀ་གནམ་མཐོ་གནམ་གཤིས་པམིས་ཟེར་བ་དེ
 ཡིན། རྩོམ་ཀ་ནི་གནམ་གཤིས་གྲང་བ་ཡང་མིན་པ་ཆོ་བཤེས། ཆར་
 རྒྱ་རྒྱ་མཐིན་པས། རོ་གཅིག་ནང་གི་དྲ་ཅང་བ་ཐང་བ་ནི་རྩམ་ཆོག་མཐིན།
 བལ་རྒྱུ་ཏུ་“རྩོམ་ཀ་གནམ་མཐོ་ཞིང་གནམ་གཤིས་པམིས་པ”ཞེས་བཤད་པ་
 དེ་ནི། རྩོམ་ཀ་ནི་གནམ་གཤིས་མཛེས་ཤིང་ལེགས་པ་ལ་ཤེད་པ་དེ། ཅི་ནི་
 རྩེར་ནམ་མཁའ་“མཐོ་”པར་མཛོད་པ། མཁའ་དབུགས་ཡང་རྒྱད་པམིས་
 བཤད་། ཅི་ནི་རྩེར་རྩོམ་ཀ་ནི་རྩམ་མ་“མཛེས་ཤིང་ལེགས་པའི་”ཆོར་བ་
 རྩེར་ཟེར་ན།

དེ་ཡང་རྩོམ་ཀ་ནི་ཆོ་བའི་གནམ་གཤིས་ལས་གྲང་བའི་གནམ་གཤིས་ལྟ་
 བརྒྱལ་བའི་རྩམ་ཆོག་མཐིན་པ། དབུལ་ཁའི་རྒྱང་གིས་དབུར་ཁའི་རྒྱང་ལ་
 ཆོ་བ་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་བ་ཡུང་ཡིན། ཅི་མའི་འོད་ཟེར་ནི་དབུར་ཁའ་
 བའི་ཆོ་བ་ཆེ་བ་ལོན་ཏེ། འཕྲུལ་པའི་རྩམ་ཆོད་ལྷི་ལྷིར་སྤོང་ན་ཆེ་བྱང་ཏུ་
 འཕྲུང་པ། མཁའ་དབུགས་ནང་གི་རྒྱ་ཆོད་ཡུང་དབུར་ཁའི་འདྲ་མང་མེད་
 ལྟ་བུ། རྒྱལ་ས་ཆེན་པོའི་ཐོག་གི་རྩོ་གཤིས་ཀྱི་མཁའ་དབུགས་དེ་རྩོ་བྱེད་མ་
 ཀྱི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོར་རྩེར་འཐེན་ལྱེད་པའི་མགོ་བཅུ་ལས། རྒྱལ་ས་དེར་བྱང་
 ལྟ་བུ་ཀྱི་རྒྱལ་ཞིང་གྲང་བའི་མཁའ་དབུགས་སྤར་མང་རྒྱུར་པོར་རྒྱུར་ཏེ། ཤིན་
 ཏུ་རྒྱུར་མོར་རང་རྒྱལ་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ཆེན་པོར་རྒྱགས་འོངས་ནས། རྒྱལ་མར་གྲང་
 ཞིང་པམིས་ལ་ཐང་བའི་གནམ་གཤིས་ལྷེར་འོངས་པ་དེ། རྩམ་མཚུངས་ལྟ་
 རྩོམ་ཀ་ནི་རྒྱང་རྒྱང་པས། དཔྱིད་ཀ་འདྲ་བའི་རྒྱང་ཆེན་མེད་པ། དེ་ནི་
 ཁར་ས་གཤིས་དེ་ཆར་མང་བའི་དབུར་ཁ་བརྒྱད་པའི་རྩམ་ལྟ་དྲུང་རྒྱང་རྒྱང་
 གཤིས་ཡིན་ལྟ་བུ། སངས་ཐོག་གི་བལ་རྒྱལ་ལངས་པར་དཀའ་བས།

མཁའ་དབྱུགས་ཅུང་དྲུག་གསལ་ཡིན། དེ་ལྟར་ན། མི་ན་མས་ལ་ཏ་ཅང་
 དྲུག་ཤིང་གསལ་བའི་ཆོར་བ་ལྟེང་གསེས། ཏ་ལམ་ན་མ་མཁའ་ཡང་ཅུང་
 “མཐོ”ཤར་ལྟར་བ་འདྲ། ཡིན་ན་ཡང་། རྩོན་ཀའི་གནས་གསེས་ཤིན་
 ཏུ་ཐུང་བས། ལྷག་པར་ཐུང་ཕྱིགས་ལྷ་སྒྲིབས་ན། རྩོན་ཀ་ཡང་རྩེ་ཐུང་
 ཏུ་ཐུང་། དེ་ཅིན་གྱི་རྩོན་ཀ་ལ་ལྷ་བ་གཅིག་དང་ཐུང་ལས་མེད། དེ་ཡང་
 ཐུང་ཕྱིགས་ཀྱི་རྣམ་ཐིང་གྲང་བའི་མཁའ་དབྱུགས་འོང་བ་ཤིན་ཏུ་ཐུང་བ་ཡིན་”
 བའི་རྒྱ་མཚན་རེད།

མོང་འགའ་ཞིག་ཏུ། རྩོམ་ཕྱིར་འཇམ་མཁའ་དབྱུགས་ད་ཅུང་
 ཤིན་ཏུ་དྲག དེས་འཕྲི་རྒྱ་རྩོམ་ཕྱིར་མཁའ་དབྱུགས་ཀྱི་ཅམ་མེ་ཆེ་བའི་
 ཏུས་ལུ། གནས་གསེས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ཆ་ཤར་ལྟར་སྒྲུབས། དཔུང་ཁའི་ཆེས་
 ཆ་བའི་གནས་གསེས་དང་ཏ་ལམ་འདྲ། དེ་ནི། རྩེ་རྒྱང་ཏུ་ཆིབ་ལའོ་
 ཏུ་རྩོམ་“རྩོན་ཀའི་རྩལ་”གི་གནས་གསེས་ཡིན་ཟེར་བ་རེད།

རྩོན་ཀའི་གནས་གསེས་ཏུས་རྒྱུ་ཏུ་བཟང་བ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་
 རྒྱལ་འགར་ཡང་ཆར་རྒྱུ་ཤར་ལྟར་འབབ་པའི་གནས་གསེས་ཀྱང་”
 ཡོད་པས། ཏུས་རྒྱུ་ཏུ་ཉིན་འགར་ལྟར་འབྱུང་དེ་ཆར་བཟང་བ་ཡིན།
 རྒྱལ་འགར་ཐིང་ལས་དྲོས་རྩལ་ཤར་ན་པ་ཡིན་ཡང་། ཉིན་འགར་ཆར་
 བཟང་བས། ཏུས་བཞིན་ཏུ་ཤར་མི་ཏུས་ཤར་ལྟར། དེས་ན་གནས་གསེས་
 དེ་རིགས་ལ། འཕྲི་རྒྱ་རྩོམ་ཕྱིར་མཁའ་དབྱུགས་ཀྱི་ཅམ་མེ་ཆེ་བའི་གནས་
 གསེས་”ཟེར་བ་ཡིན། དེ་ཡང་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན།

མ་གཞིར་རྩོམ་ཕྱིར་གསེར་གྱི་མཁའ་དབྱུགས་རྒྱལ་འགར་ཤིན་ཏུ་
 དྲག་པས། ད་ཅུང་ཡང་འཕྲི་རྒྱ་རྩོམ་ཕྱིར་མཁའ་དབྱུགས་ཀྱི་སྒྲིབས་བའི་གྱི་

མེད་ན། དེ་ནི་བྱང་ཕྱགས་ས་ཁུལ་གྱི་བྱང་པ་རྒྱུ་ན་དུ་ཆེ་ཆེ་འོ་མེད་པོ་གཞི་
 རྒྱུ་བཅུ་ནས་ཞི་བྱུ་པར་བྱ་སྒྲིབ་ས་ལ། མ་ན་ད་ཅུང་ལྷག་པར་དཔལ། བཤམ་
 དབྱགས་ནང་གི་རྒྱ་རྒྱ་དཔ་ཞིན་དུ་རྒྱུད་པས། ཁ་བ་དང་ཆར་ལལ་པ་འོ་སྒྲིབ་
 རྒྱལ་ས་རང་པའི་ན་གྱིས་ཞིན་དུ་རྒྱུད་པར་བྱུང་། རྒྱལ་མཆོད་ས་སྤྱ། ས་གཞིས་
 དང་། ལལ་བཅུ་ཆོད་མ་འབྱུགས་ཏེ་ཆགས་པ་ཡིན་པས། ལྷག་པར་བྱང་
 ཕྱགས་སྤྱ་སྒྲིབ་ས་ན་ལྷག་པར་དབྱེ་པོར་བྱུང་། བཤམ་དབྱགས་བྱང་པ་ཆེ་
 ཕྱགས་སྤྱ་སྒྲིབ་ས་པ་ན། དེ་གར་རྒྱུད་ཏོ་འཇམ་དང་། བཤམ་དབྱགས་ནང་གི་
 རྒྱ་རྒྱ་དཔ་ལ་རྒྱུད་པར་པ་འོ་ད། དེས་ན། ཁ་བ་དང་ཆར་ལལ་པ་འོ་རྒྱལ་
 ཆོད་བྱང་བྱང་ཕྱགས་ལས་རྒྱུད་པར་། དབྱུག་པར་བྱང་ཕྱགས་དང་ལྷ་པོ་
 བྱང་པར་དང་རྒྱལ་པོ་ལ་འཇེད་པ་འོ་ད།

2 གནོད་འཆོ་རང་པའི་ན་ཅན་གྱི་གནམ་གཤིས་

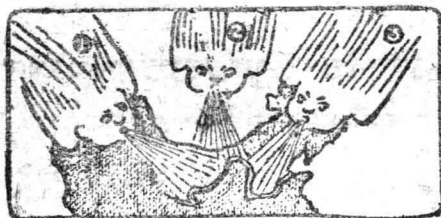
གནམ་གཤིས་ཅི་ལྟ་བུས་གནོད་འཆོ་པོ་བྱུང་།

གནོད་འཆོ་རང་པའི་ན་ཅན་གྱི་གནམ་གཤིས་ནི། ཞིང་ནས་ས་དང་།
 རྒྱ་པོ་ད། པོ་ལས། ཉ་ལས། རྩ་ལས། འགྲིམ་འགྲུལ་སྒྲིབ་འཇེན་གྱི་
 ལས་པ་ཅན་ལ་གནོད་པ་རྒྱག་པར་པའི་ན་ཆོ་པས་ཆེ་པ་ཡོད་པའི་གནམ་གཤིས་དེ་
 དཔལ་ལ་མེད་པ་འོ་ད།

དེ་ཆར་ས་སོ་སོའི་གནམ་གཤིས་སྒྲིབ་ས་སྤྱ་ནས་པ་ལྷག་པའི་གནོད་འཆོ་
 རང་པའི་ན་ཅན་གྱི་གནམ་གཤིས་ལ་དེ་གས་སྤྱ་ཡོད་པ་འོ་དེ་ལྟར། བྱང་རྒྱལ་ས་

བཞིན། དེས་“རྒྱལ་པོ་ལ་འཕྲུང་བ་”ཞེས་ཆེད།

མཁའ་དབྱུགས་ཀྱང་བཞི་ལོ་ལ་ནས་རང་རྒྱལ་ལ་ཕྱུང་བ་ཁོང་ལ་ནི་“”
མང་ཆེ་བ་རྒྱལ་བྱང་དང་། ལྷ་ལེ། བྱང་གར་བཅས་ཀྱི་ལམ་གསུམ་ནས་
ཁོངས་པ་ཡིན། ཁོ་ལྱང་རྒྱལ་བྱང་ནས་ཁོངས་པ་ལོ་གང་རྒྱལ་ཀྱི་ལན་གྲངས་
ཏུ་ཅང་མང་ལ། བཞི་བྱུགས་པ་ལིས་ཆ་ཡང་ཏུ་ཅང་ཆེ། (རི་མོ་5)

རི་མོ་5 གྲང་རྒྱལ་པོ་ལྷ་ལེ་
བཞི་ལམ་གསུམ་གསུམ།

བཅོམ་ཞིང་ཆེ་བའི་གྲང་
རྒྱལ་ཀྱིས་རྒྱ་ཆོད་རེ་རེར་སྤྱི་ལེ་
བཞི་བརྒྱ་ནས་ལྷ་བརྒྱའི་བར་“”
ཏུ་འགོ་བྱས། ལྷ་རྒྱུ་པ་དང་
ཏུ་བཞད་ན། ཞིན་དང་མོར་
མང་གོ་ལ་མ་མོ་གྲང་པ་ཡོད་ན།

ཞིན་གཞིས་པར་ལྷ་ལེ་ཏུ་སྤྱེད། ཞིན་གསུམ་པར་འབྲི་རྒྱ་བཀལ་བྱས། ཞིན་
བཞི་པར་སྤྱེད་པས་ན། བཞི་ལོ་ལ་རི་རྒྱུད་བཀལ་ཏེ། ལྷ་ན་ན་གྱི་མཆོ་འགྲམ་
ཕྱི་གསུམ་ལྷ་འཕྲུང་པ་རེད།

གྲང་རྒྱལ་པོ་རང་རྒྱལ་ཏུ་འཕྲུང་བའི་ཆེ། དེས་ཞིང་ཆོད་ཏུ་ལམ་སྤྱི་ལེ་
བརྒྱ་ལྷག་འགའ་ནས་བརྒྱ་ལྷག་འགའ་དང་། རིང་ཆོད་སྤྱི་ལེ་བརྒྱ་ལྷག་འགའ་
ནས་ཆེ་གྲོ་རྒྱུ་ལྷག་ཏུ་ཡོད། དེ་ཁྱིའུ་ཞིག་གིས་བྱང་ནས་རྒྱུ་ཏུ་བརྒྱགས་པ་
དང་འདྲ་བར་མཁའ་དབྱུགས་སྤོ་འཇམ་གྱི་འོག་(རི་མོ་6)ཏུ་འཕྲུང་། མཁའ་
དབྱུགས་ཀྱང་བཞི་ལོ་ལ་ཕྱི་གསུམ་ཏེ་འགོ་འགྲལ་ཏུ་ཅང་དྲག་པ་ལིས་ཆ་ནི།
གྲང་རྒྱལ་ཀྱི་གཙོ་བྱུགས་ཡིན། གཙོ་བྱུགས་དེས་བརྒྱུད་པ་ལིས་ཕྱི་གསུམ་ལྷ་
མཁའ་དབྱུགས་ཀྱི་སྤོ་ཆོད་དྲག་རྒྱུར་གྱིས་མར་བཟུང་སྟབས། ཞིན་ལྷ་ཕྱི་